

Nr 36.

7 września 1916 r.

Rok I.

„ODEON”

PIERWSZORZĘDNY KINEMATOGRAF

Lubelska Nr 15 (Hotel Rzymski).

Bardzo ciekawe programy stale urozmaica **DOBOROWY DUET.**

Zmiana programów 2 razy tygodniowo.

Szczegóły w afiszach i programach.

Zarząd

Stowarzyszenia właścicieli nieruchomości chrześcijan w Radomiu

prosi wszystkich Pp. Właścicieli nieruchomości i osób interesowanych, aby we własnym ich interesie, unikali pośredników przy kupnie i sprzedaży nieruchomości oraz przy wynajmie mieszkań i składali swe oferty i informowali się w tych sprawach tylko w biurze Stowarzyszenia (Skaryszewska 11a) od godz. 10 do 12 przed południem i od 4 do 6 pp.

Radom, d. 30 sierpnia 1916 r.

Two „Dom Towarowy”

▣ sprzedaje mydło ▣

„PRANOL”

w paczkach jednofuntowych po cenie 1 kor. 20 hal.

Sprzedaż detaliczna.

▣ ▣ ▣ Hurtowym odbiorcom ustępstwo. ▣ ▣ ▣

Stworzenie zdrowego polskiego handlu i przemysłu posiada dziś ogromne znaczenie narodowe, a ci, którzy się do tego przyczyniają, będą prawdziwie pomagali Ojczyźnie i innym, jak tego wymaga przyrzeczenie i Prawo Skautowe. W rozwoju ludzkości już niezadługo niewola ekonomiczna będzie groźniejszą dla narodu od niewoli politycznej, a wolność polityczna bez zdrowia i bogactwa narodu nie da się utrzymać. Pod tym względem jesteśmy dziś w stanie rozpaczliwym i niema słów dość silnych, ażeby wzywać do oprzytomnienia i do pracy.

A. Małkowski — „Jak skauci pracują“.

14)

Skauting (Harcerstwo).

Organizacja i rozwój.

W dalszym ciągu idą zawody: kowalski, z wymaganiami kwalifikacjami: — Musi umieć odciągnąć i zliścić jedno-calowy pręt żelazny, zrobić podkowę dla konia, wiedzieć, jak się naciąga obręcz na koła, umieć posługiwać się młotem kowalskim oraz musi umieć kuć i podkuwać poprawnie konie na lato i na zimę a także twarde (hartować) stal i żelazo.

Blacharski — kwalifikacje: —

1) Musi zrobić i naprawić kilka prostszych, powszechnie używanych artykułów blaszanych;

2) ciąć i obrabiać pilnikiem małe przedmioty z łanego żelaza;

3) wykuc z kutego żelaza nieskomplikowane przedmioty, np. hak w kształcie litery S, pierścień, klamrę, hak zawiasowy albo hak na rurę;

4) obkuć i zatwardzić wkrętak albo dłuto;

5) dopasować i zliścić dwa kawałki kutego żelaza;

6) wyłożyć nazwy i zastosowania narzędzi i przyrządów, używanych powszechnie przy obróbce metali oraz uzasadnić kształty narzędzi i ich ostrza i t. d.

7) wliczyć składniki i właściwości lutownia, topników i metali;

8) o znać się ze sposobem wykonywania robót w zwykłych warsztatach.

Rurmistrza, mechanika — kwalifikacje: —

Musi posiadać ogólne pojęcie o pracy samochodów, parowców, silników okrętowych, wybuchowych i elektrycznych; również musi znać nazwy i znaczenie głównych części

składowych dowolnie przez siebie obranego silnika, wiedzieć, jak się go puszcza w ruch, kieruje, zasila, zatrzymuje i smaruje. Elektrotechniczny, koszykarski, skórnicy, tkacki, drukarski, krawiecki, murarski, górniczy, pracza, który musi umieć pracować, maglować i prasować, (nie wyłączając krochmalenia i wyśnięcia koszul) bieliznę płócienną, wełnianą i flanelową, oraz — Mistrza do wszystkiego.

Nader ciekawym jest okaz owego „mistrzostwa“. Przedewszystkiem noszący tą nazwę musi umieć: pomalować drzwi albo wannę, pobiełać powale, naprawiać armatury gazowe, zawory pływakowe¹⁾ i zwykłe²⁾, linki u okien (*sash lines*)³⁾, uszczelniać okna i drzwi, zmieniać koszulki auerowskie i żarówki elektryczne, zawieszać obrazy, firanki i portjery, naprawiać rolety, umieszczać drążki do rolet i karnisze, rozkładać dywany, naprawiać bieliznę i wyścielane meble, robić drobne naprawy mebli, sklejać porcelanę i ostrzyć noże.

Zamiast naprawiania armatur gazowych oraz zmieniania koszulek auerowskich i żarówek elektrycznych można: — Umieć wprawiać szyby, tapetować ściany i naprawiać wypłtane krzesła.

W oddziale tym nie było okazów — pisze p. Małkowski — natomiast w sali wystawowej postawiono mały jednoizbowy domek, którego bardzo szerokie okna pozwalały zaglądać publiczności do środka i pokój ten umeblowano.

¹⁾ waterklozetu. ²⁾ wodociągowe.

³⁾ Mowa tu o oknach angielskich, które po dwa są umieszczone jedno nad drugim i połączone z boku linkami tak, że gdy jedno okno wysuwa się go góry, drugie samo opada na dół.

L. Jordan-Wierusz.

5) Ratuj nas, zawsze ratuj! Tyś królową naszą. Usłysz korne błagania na gwiazdzistym tronie I podaj swym poddanym pomocnicze dłońe.“

Słychać jęki ranionych, konających głosy Wzbili się w ostatniej modlitwie w niebiosy — Często ze skargą na tych, co dla marnej chwały Poświęcają krew ludu i biedny kraj cały. I wkrótce bój ten ucichł tak pomyślnie wszczęty — Tatar został pobity, do niewoli wzięty.

Wszystko pierzchło i cisza, nie było już bitwy. Serce moje szeptało wspomnienia modlitwy.

Halki duch bohaterski nad miastem powiewa, Zna tam ją każdy ptaszek — znają stare drzewa — I pomną ją mogiły wśród których jest cieśni Zagość u nas Halko — a ty konaj, pieśni!

Wyżej zamieszczony przyczynek dziejowy, ubrany w szaty poezji legendarnej, opiewa bohaterstwo Haliny, życie dającej w ofierze dla ocalenia rodaków i współmieszkańców miasta rodzinnego. Nie mogąc wskazać tego dokonać inaczej, dokonywa podstępem i zdradą... Dalecy jesteśmy do apoteozowania jednego i drugiego; niemniej musimy ocenić poświęcenie. Nie wdając się pozatem w żadne oceny krytyczne i jednocześnie nie chcąc, abyśmy byli posądzeni o bodaj najmniejszą propagandę jakiegokolwiek podstępu — nawet dla osiągnięcia najwznioślejszych celów, zaznaczamy, że rzeczony przyczynek zamieściliśmy jedynie jako podanie, dotyczące przeszłości tej ziemi, której służymy i z którą związani jesteśmy węzłami naszego istnienia. Red.

Halina,

rzecz osnuta na podaniu historycznym z XIII wieku.

Zajaśniała, jak przedtem Halki wiotka postać; Wszystkie jej członki z sobą cudownie złączone, Nie było jej sądzonem z niewiernymi zostać; Na głowie miała swoją różaną koronę. Wszechmocą Najwyższego podziemia rzuciła — I spłynęła na cmentarz, gdzie rodzina leży, By pośród nich i Halki wzniosła się mogiła; Spocznie w święconej ziemi — ta córka rycerzy. I rozwarł się grobowiec, gdzie zwłoki ukryte Jana, męża Haliny, padła na spowite Szczątki więcem dębowym i lauru zwojem, Warkoczem i ramieniem objęła je swoim, Zamkły się splekane grobu czarne ściany I rozwarł się jej obraz za przykład nam dany.

A na obóz Mongoła pędzą z Sandomierza Hufce dzielnych obrońców. I już szczęk oręża; Już zabójcze żelazo w pierś godzi i zmierza — I dzielne męstwo naszych Tatarów zwycięża; Zakończył się bój krwawy — wróg natarł na wroga — Z taką siłą olbrzymią, lica zemstą straszą. A Polacy wołają: „O, Marjo nam droga!

Miał on być miejscem popisów skautów-mistrzów do wszystkiego.

Trzy razy dziennie sędzia tego oddziału przepłosnym wołaniem obwieszczał publiczności, że rozpoczyna się popis. — „Aje-aje-aje! Chodźcie i patrzcie! — Oto widzicie, panie i panowie, ten pokój, który jest zupełnie zrujnowany. Połamaliśmy w nim okna, stoły i krzesła, potłukliśmy dzbanki, pozrywaliśmy połączenia elektryczne i popsuliśmy lampy gazowe. Wszystko jest w tym pokoju zrujnowane. Zaiste jeszcze nikt nigdy z was, panie i panowie, nie widział takiego okropnego pokoju. — Ale teraz wezwę skautów-mistrzów do wszystkiego, i, panie i panowie, zobaczycie, że w pół godziny ten straszny pokój będzie najpiękniejszym pokojem w całym Birminghamie i w całej Środkowej Anglii.“

Tak mniej więcej przemawiał, tylko znacznie obszerniej, p. Anthony Slingsby, człowiek o potężnym głosie i niezrównanej fantazji. Gdy skończył, wychodził przed domek, gdzie już czekał nowy patrol, złożony z sześciu skautów-mistrzów do wszystkiego. Sędzia wprowadzał ich do zniszczonego pokoju i każdemu wyznaczał pracę. Szła ona szybko. Wkrótce też światło elektryczne funkcjonowało, lampa gazowa została naprawiona, brakująca noga wprawiona do krzesła, fotel świeżo wyścielony, zbite garnki posklejane, pończochy pocerowane okno naprawione i wstawione, drzwi świeżo pomalowane i t. d. Zbyteczna dodawać, że żaden skaut nie wiedział, do jakiej roboty sędzia go przeznaczy i, że za każdym razem przystępował do pracy inny patrol.

W skład sprawności rolniczych wchodzi: rolnictwo, ogrodnictwo, mleczarstwo, (musi posiadać wiadomości nabyte przez praktykę w doglądaniu zwierząt dojnych, w dojeniu, robieniu masła i sera, sterylizowaniu mleka, bez używania środków chemicznych, oraz w utrzymywaniu w czystości naczyń i przyrządów mleczarskich. Zamiast robienia sera może: — Umieć wolno gotować (*make scalded*) śmietankę na sposób Cornish'ski lub Devonshire'ski); hodowla drobiu, (musi posiadać wiadomości nabyte przez praktykę przy wylęgarniach, przy nasadzeniu na jaja, przy higienicznych kurnikach, kojcach z naczyniami dla poślądu; również musi umieć drób wyhodować, karmić, zarzynać i tuczyć na sprzedaż; wreszcie musi umieć opakowywać drób i jaja do wysyłki), bartnictwo i leśnictwo.

Sprawności wymagające pewnego przygotowania szkolnego. Do tych należą: lotnicy z kwalifikacjami —

Musi sporządzić model samolotu (*aeroplane*) albo balonu sterowego z odpowiednim mechanizmem, któryby przeleciał co najmniej 25 jardów (= 22,85 metra), musi również znać teorię samolotów, balonów zwyciężających i sterowych oraz ich silników. Topografi, — (musi poprawnie narysować na mapie w wymiarze dwu stóp na milę ang. (= w wymiarze 1: 2640) ważniejsze szczegóły drogi na długości pół mili ang. (= około 804 m.) i teren po obu stronach tej drogi na przestrzeni do 440 jardów wszędy (= około 402 m.),¹⁾ rysując wprost z terenu oraz musi później przerysować tę samą mapę z pamięci. (Musi umieć mierzyć wysokości drzew, słupów telegraficznych i wież kościelnych, i opisać jaką posługiwał się przytym metodą. Musi umieć mierzyć szerokości rzek i odległości między dwoma dalekimi przedmiotami, kiedy przestrzeń mierzona jest oddalona i niedostępna. Musi umieć mierzyć nachylenia. Musi wiedzieć, co oznaczają litery *H. E., V. I. R. F.*, linie warstwiczne, znaki konwencjonalne na mapach rządowych oraz ich wymiarki.)

Gieolodzy, astronomi — (Musi posiadać ogólne wia-

domości o istocie i o ruchach gwiazd. Musi umieć wskazać i nazwać sześć najważniejszych konstelacji, znaleźć północ nie przy pomocy gwiazdy polarnej, która może być niekiedy trytyk chmurami i t. p., lecz według innych gwiazd i umieć powiedzieć w nocy na podstawie gwiazd lub księżyca, która jest godzina. Musi posiadać ogólne wiadomości o wzajemnym położeniu i o ruchach ziemi, słońca i księżyca, o przypiływach i odpływach morza, zaćmieniach słońca, meteorach, kometach, o planetach na słońcu i o planetach); i tłumacze — (Musi umieć prowadzić zwykłą rozmowę, napisać na temat dany przez egzaminatora zwykły list oraz przetłumaczyć ustęp z książki albo z gazety w języku esperanto, ido lub w jakimkolwiek języku obcego kraju a także móc rozmawiać przy pomocy alfabetu głuchoniemych); pisarze — (musi zdać egzamin z pisania piórem, składania czcionek, pisania na maszynie (zamiast tego ostatniego może też zdać egzamin ze stenografii, pisząc co najmniej 20 wyrazów na minutę), z pisania listów z pamięci na temat, który otrzymał pięć minut naprzód, oraz ze zwykłej rachunkowości (buchalterji).

Na wystawie między okazami tej sprawności były wzory różnych listów handlowych, pisanych na maszynie, kartki głównej księgi handlowej, podające np. całoroczne zestawienie budżetowe jakiejś drużyny skautowej i t. p.

W tym oddziale były również popisy skautów-pisarzy, którzy, stosownie do żądania, stenografowali, pisali na maszynach i t. d. Załatwiali też stale korespondencję „Daily Scout'a“ i Komitetu wystawy.

„Kiedy przechodząc obok tego oddziału, — pisze p. Małkowski, przypatrywałem się, z jaką wprawą skauci pisali na ośmiu „Remingtonach“, jeden z pisarzy zwrócił się do mnie z zapytaniem, czy nie pozwolę mu czegoś napisać. Skauci, którzy wiedzieli, że jestem polskim oficerem skautowym, napisali w moich oczach na maszynach kilka listów do skautów polskich“. Z których jeden podajemy niżej:

149 Cromwell St.,
Nechells,
Birmingham,
England.

Skauci Polski!

Pozdrowienia od angielskiego skauta królewskiego, Karola I. Allen'a, któremu byłoby miło korespondować z jakimś polskim skautem. Powyższy adres mnie znajdzie.

W nadziei, że przybędziecie szczęśliwie do Waszego kraju ojczystego, śię jeszcze raz pozdrowienia, Charles I. Allen,

skaut pierwszej klasy, kucharz, stolarz, grafik, fotograf, szermierz, i rz. przyrodnik, pielęgniarz, przyjaciel zwierząt, pionier, mistrz do wszystkiego, skórnicy, topograf, skaut ze służby ambulansowej, sygnalista, strażak, ratownik, strzelec, wskazidroga, cyklista, skaut królewski.¹⁾

Dalej idą: przyrodnicy, fotograf, grajkowie i dudarze. d. c. n.

¹⁾ Skauci, podpisując się, mogą po swoich nazwiskach umieszczać oznaki skautowe, rysując je, bądź wypisując, jak to zrobił skaut Allen.

PERFUMERJA.
Specjalny
Salon Damski i Męski
oraz
Farbowanie Włosów

Zakład Fryzjerski
Władysława Łazowskiego
w Radomiu, ul. Lubelska № 34.

¹⁾ Miary angielskie są bardzo powikłane. Przystosowując to samo do polskich warunków, można by żądać narysowania drogi na długości 2 km., terenu po obu stronach drogi na szerokości ogółem 1 km. i zrobieniu mapy w wymiarze 1: 2500 (t. j. 25 metrów w 1 centymetrze, albo 1000 m. w 40 cm.).

Żyj dla drugich.

Gdy ci los smutny przypaść w udziale,
Życie przed tobą kwiatów nie ściele,
Gdy ciemne chmury masz na swym niebie,
Chciej żyć dla drugich, a nie dla siebie.
Nieś szczerą pomoc, słodką pociechę —
Czy do palacu, czy to pod strzechę;
Staraj się bliźnim ulżyć w tej doli,
A ból twój będzie snikał powoli.

Zapełnisz w sercu pustkę niemiłą,
Zmęczniejesz nową, nieznana siłą,
W duszy ci będzie spokojnie, błogo...
O! tak! Do szczęścia trafisz tą drogą.
Żyj, żyj dla drugich! im poświęć życie!
Ten cel, jak gwiazda, lśnić na błękitach,
Rozjaśni uczuć i myśli cienie —
Dając prawdziwe zadowolenie.

Helena Bojarska.

Na czasie.

Ustawa o samorządzie.

Ostatni dziennik rozporządzeń c. i k. Zarządu wojkowego w Polsce (część XXV) ogłasza rozporządzenie Naczelnego Wodza armji z dnia 18 sierpnia r. b. dotyczące ordynacji miejskiej wyborczej dla Kielce, Lublina, Piotrkowa i Radomia.

Ze względu na to, iż w rzeczonyj ordynacji wyborczej przyjmować mogą udział szerokie masy naszego społeczeństwa, a dla niektórych niezupełnie będzie zrozumiałym tekst ustawy, przeto pozwalamy sobie tam, gdzie uważamy za potrzebne, dodać drobnem pismem pewne wyjaśnienia lub wątpliwości.

Pismem większem podajemy treść oryginału ustawy. Red.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojkowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowódcy, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracji wojskowej austriacko-węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

§ 1. Zakres działania rozporządzenia.

Niniejsza ordynacja miejska obowiązuje dla miast: Kielce, Lublin, Piotrków i Radom. Jenerał-Gubernatorstwo może zastosować to rozporządzenie także do innych miast. Każde z tych miast tworzy odrębną gminę miejską.

§ 2. Obszar miasta.

Jeżeli obszar miasta nie obejmuje całego obszaru gminy, oznaczy się go w drodze rozporządzenia Jenerał-Gubernatorstwa.

Jenerał-Gubernatorstwo może wyłączyć części większe z obszaru miasta lub rozciągnąć obszar miasta na części innych gmin.

Części gmin, pozostałe po odgraniczeniu obszaru miasta, połączy Jenerał-Gubernatorstwo z innemi gminami lub uzna je jako samoistne gminy.

Przed decyzją w myśl tego paragrafu należy przesłuchać reprezentacje interesowanych gmin oraz mężów zaufania tych mieszkańców, których posiadłości gruntowe lub przedsiębiorstwa gospodarskie są przez rozgraniczenie dotknięte.

Ograniczenia publiczno-prawne co do wolności rozporządzania gruntami ukazowymi są uchylone z chwilą, gdy grunta te włączono do obszaru miasta.

§ 3. Członkowie gminy.

Członkiem gminy miejskiej jest każdy, kto posiada przynależność państwową w Królestwie Polskiem i jest osiadły w obrębie miasta.

Obywatele Monarchji austriacko-węgierskiej lub monarcharstwa z nią sprzymierzonego, oraz funkcjonariusze austriacko-węgierskiego Zarządu wojskowego, którzy mają swą siedzibę urzędową w obrębie miasta a nie są członkami gminy, uwolnieni są od wszelkich ciężarów gminnych.

(Tem samem należałoby rozumieć i od udziału w wyborach.)

§ 4. Reprezentacja miejska (Rada miejska).

Gminę miejską reprezentuje Rada miejska.

Rada miejska składa się w miastach z ludnością do osiemdziesięciu tysięcy mieszkańców z pięćdziesięciu, w miastach z ludnością wyżej osiemdziesięciu tysięcy mieszkańców z sześćdziesięciu radnych. Radnych miejskich wybierają członkowie gminy według postanowień tego rozporządzenia i osobnych ordynacji wyborczych.

§ 5. Zarząd miejski (Magistrat).

Gminą miejską jest magistrat.

Magistrat składa się z prezydenta miasta, dwóch wiceprezydentów i w miastach z ludnością do osiemdziesięciu tysięcy mieszkańców z sześciu, w miastach z ludnością wyżej osiemdziesięciu tysięcy mieszkańców, z ośmiu rajców. Członków Magistratu wybiera Rada miejska. Prezydentem miasta lub wiceprezydentem miasta może być wybrany, kto jest wybieralnym w jednym z miast Polski, rajcą zaś, kto jest wybieralny w odnośnem mieście.

(Z tego wynika, że na prezydenta miasta lub wiceprezydenta może być powołana osoba nie tylko nie zamieszkująca w danem mieście, ale znajdującą się gdziekolwiek — byle miała prawo wyboru w jednym z miast Polski. Tu cokolwiek jest kwestja zawita, gdyż niestety nie wiemy jak daleko są prawnie uznawane granice Polski.)

Wybór prezydenta miasta i wiceprezydenta podlega zatwierdzeniu Jenerał-Gubernatorstwa.

Prezydent miasta — a w razie przeszkody z jego strony najsamprzód pierwszy, potem drugi wiceprezydent — jest kierownikiem Magistratu i przewodniczącym Rady miejskiej.

§ 6. Zakres działania Rady miejskiej.

Zakres działania Rady miejskiej obejmuje pieczę nad gospodarskimi, zdrowotnymi i kulturalnymi interesami gminy — a więc w szczególności: zarząd własnego majątku, ochronę i rozwój handlu i życia gospodarczego, zaopatrzenie ludności w środki żywności i potrzebne artykuły, sprawy targowe, budownictwo miejskie, urządzenie i utrzymanie dróg i środków komunikacyjnych, zaopatrzenie w wodę, zakłady dla oświetlania i odprowadzenia nieczystości, asanację, urządzenie i utrzymanie szpitali, nadzór nad zdrowotnością, sprawy ubogich, popieranie oświaty ludowej i t. d., łącznie z wykonywaniem policji miejscowej we wszystkich tych sprawach.

Rada miejska musi w swych uchwałach zachowywać istniejące ustawy, rozporządzenia Naczelnego Wodza armji i Jenerał-Gubernatorstwa oraz legalne zarządzenia c. i k. władz i komend. Niezależnie od tego przepisu mają uchwały reprezentacji miejskiej, powzięte w ramach jej zakresu działania, pełną moc prawną.

Zatwierdzenia ze strony Jenerał-Gubernatorstwa wymagają jednak uchwały dotyczące: a) ułożenia budżetu

gminnego, b) ustalenia planu regulacji miasta, c) pozbycia lub obciążenia nieruchomości lub kapitałów w wartości wyżej dwudziestu tysięcy koron rocznie, d) objęcia stałego zobowiązania w wartości wyżej pięciu tysięcy koron rocznie, e) zaprowadzenia opłat gminnych danin, f) zastrzeżenia pewnych praw na rzecz gminy (zakłady i przedsiębiorstwa miejskie), g) wprowadzania regulaminu dla reprezentacji miejskiej i zarządu miejskiego oraz uunormowania stosunków służbowych organów gminnych.

Wszelkie uchwały, na mocy których powstają prawa lub obowiązki dla osób prywatnych, mają być podane do wiadomości Komendy obwodowej i będą opublikowane w sposób zwyczajem miejscowym przyjęty.

Rada miejska może nadto stawiać wnioski lub wydawać opinię w wszelkich sprawach, dotyczących interesów gminy miejskiej — choćby sprawy te przekraczały zakres jej działania — i jest do tego obowiązana na żądanie Jenerał-Gubernatorstwa lub Komendy obwodowej.

(Rada miejska w swych uchwałach musi się dostosowywać, czyli być zgodną z obowiązującymi do danego czasu wydanymi ustawami, rozporządzeniami Naczelnego Wodza armji, Jenerał-Gubernatorstwa i p. zarządzeń c. i k. władz i komend. Niezależnie od tego, ważniejsze postanowienia, wymienione w punktach: a, b, c, d, e, f i g otrzymują swą moc prawną jedynie po zatwierdzeniu ich przez urząd Jenerał-Gubernatorski. Wszystkie zaś mniejsze postanowienia muszą być komunikowane miejscowej Komendzie obwodowej i po opublikowaniu w odpowiedni sposób przyjęty (słownie, piśmiennie, drukiem), uzyskują moc prawną.)

§ 7. Zakres działania Magistratu.

Zakres działania Magistratu obejmuje przeprowadzenie uchwał Rady miejskiej i współudział w administracji publicznej w miarę ustaw, rozporządzeń Naczelnego Wodza armji lub Jenerał-Gubernatorstwa, oraz każdorazowych legalnych zarządzeń c. i k. Zarządu wojskowego.

(Magistrat, czyli prezydent albo vice-prezydent z rajcami, są jedynie wykonawcami postanowień Rady i muszą przy pełnieniu swych czynności ściśle trzymać się nie tylko postanowień Rady, ale i zarządzeń władz, jakie mogą nastąpić w trakcie wypełniania przez nich już zatwierdzonych postanowień.)

§ 8. Prawo wyborcze.

Prawo wyborcze zawisłe jest od następujących wymagań: 1) wiek ukończonych 25 lat. 2) płeć męska, 3) korzystanie z pełni praw cywilnych, 4) przynależność państwowa w Królestwie Polskiem, 5) osiedlenie w obrębie miasta conajmniej od roku przed dniem rozpisania wyborów, 6) nieskazitelnosc.

Osiedlenia (punkt 5) nie przerywa nieobecność, która została wymuszona lub stała się potrzebną wskutek wypadków wojennych.

Nieskazitelnym (punkt 6) w rozumieniu tego rozporządzenia jest każdy, kto nie był skazany z powodu zbrodni i przestępstwa popełnionego z chciwości lub przeciw obyczajności publicznej lub z powodu przekroczenia tego rodzaju. Osoby skazane z powodu zbrodni będą znowu uważane za nieskazitelne z upływem dziesięciu lat, osoby skazane z powodu przestępstwa lub przekroczenia z upływem pięciu lat po odcierpieniu lub prawomocnem darowaniu kary.

Jenerał-Gubernatorstwo może wykluczyć od prawa wyborczego osoby, które naruszają porządek publiczny przez swe nieprzyjazne stanowisko wobec Monarchji austriacko-węgierskiej lub Narodu polskiego, przez działalność agitatorską lub rozsiewanie niepokojących wieści.

§ 9. Wybieralność.

Wyberalnym jest każdy uprawniony do wyboru, jeżeli władza językiem polskim w słowie i piśmie i ukończył 30 rok życia.

(Umiejący mówić, czytać i pisać po polsku.)

§ 10. Kurje wyborcze.

Dla wyboru Rady miejskiej będą uprawnieni do wyboru, podzieleni na pięć kurji, z których każda wybiera w miastach do osiemdziesięciu tysięcy mieszkańców dziesięciu radnych i dziesięciu zastępców, zaś w miastach z ludnością wyżej osiemdziesięciu tysięcy mieszkańców dwunastu radnych i dwunastu zastępców.

I kurja obejmuje uprawnionych do wyborów, którzy ukończyli szkołę wyższą i zajmują stanowisko zawodowe, odpowiadające temu wykształceniu; rozdział mandatów na przynależnych do pojedynczych zawodów nastąpi w drodze rozporządzenia Jenerał-Gubernatorstwa;

(Ci, którzy ukończyli zakłady naukowe wyższe: uniwersytety, politechniki, akademje i t. p.)

II kurja obejmuje uprawnionych do wyboru, którzy trudnią się handlem lub przemysłem;

III kurja obejmuje uprawnionych do wyborów, którzy są właścicielami posiadłości w obrębie miasta; uprawnioną do wyboru, dla każdej posiadłości tylko osoba, zapisana w księgach publicznych jako właściciel, jeżeli zaś jest kilku właścicieli, osoba upoważniona ze strony reszty właścicieli;

IV kurja obejmuje uprawnionych do wyboru, którym w ciągu roku przed wyborem przypisano w obrębie miasta podatek mieszkaniowy;

V kurja obejmuje uprawnionych do wyboru, którzy nie są uprawnieni do wyboru w jednej z poprzednio wymienionych kurji.

Wyborca, który posiada warunki przynależności do kilku kurji, jest uprawniony do wyboru tylko w kurji w powyższem wyliczeniu wcześniej wymienionej.

(Czyli — nie można należeć do kilku kurji, a tylko do jednej, mianowicie do tej, do której w porządku wyżej wymienionym odpowiadają najpierw kwalifikacje.)

§ 11. Osoby prawne.

Osoby prawne, posiadające warunki przynależności do II lub III kurji (§ 10), są uprawnione do wyboru, jeżeli istnienie ich zostało przyjęte do wiadomości przez c. i k. Zarząd wojskowy i jeżeli mają w obrębie miasta przynajmniej od roku przed rozpisaniem wyborów swą siedzibę lub filję; wykonywać prawo wyborcze mogą tylko przez członka swej reprezentacji, który odpowiada wymaganiom § 8.

(Pod zdaniem „osoby prawne“ należy chyba rozumieć osoby urzędujące w c. i k. Zarządzie wojskowym, a jednocześnie prowadzące przedsiębiorstwa przemysłowe lub handlowe albo wreszcie posiadające nieruchomości w obszarze danej gminy.)

§ 12. Osoby poniżej 25 lat, kobiety i nieszdolni do działania.

Osoby, które jedynie dla braku wymagań § 8, punkt 1, 2 lub 3, nie byłyby uprawnione do wyboru, mają prawo wyborcze, jeżeli posiadają warunki przynależności do II lub III kurji (§ 10); wykonywać prawo wyborcze mogą tylko przez zastępcę, który odpowiada wymaganiom § 8.

§ 13. Trwanie funkcji.

Reprezentacja i zarząd miasta (Rada miejska i Magistrat) sprawują swoje urzędy przez trzy lata od dnia ogłoszenia wyniku wyborów.

Zarząd miasta urzęduje po upływie funkcji aż do objęcia urzędowania przez nowy zarząd miasta.

Jenerał-Gubernatorstwo może przed upływem funkcji rozwiązać reprezentację miasta lub usunąć organa zarządu miasta i wyda w tych wypadkach stosowne zarządzenia co do dalszego prowadzenia spraw miejskich.

(Nie wyjaśnione szerzej w jakich wypadkach może być rozwiązana reprezentacja.)

§ 14. Ordynacje wyborcze.

Przepisy, dotyczące rozpisania i przeprowadzenia wyborów będą wydane w drodze rozporządzenia Jenerał-Gubernatorstwa.

§ 15. Utrata mandatu i zastępowanie członków.

Urząd członka reprezentacji miejskiej lub zarządu miejskiego gaśnie przez utratę prawa wyborczego (§ 8).

(O ile w trakcie urzędowania popełni czyn, niezgodny z wymaganiami punktu 6 paragrafu 8, wyjedzie, zmieni przynależność państwową i t. p.)

Jeżeli w czasie trwania funkcji (§ 13) ubędzie członek reprezentacji miejskiej przez śmierć, wygaśnięcie lub utratę urzędu, wstępuje na jego miejsce zastępca z tej kurji. Porządek wstępowania zastępców oznaczają ordynacje wyborcze.

Jeżeli ubędzie połowa członków i zastępców w tej samej kurji, wybiera się na nowo brakującą liczbę członków i zastępców w tej kurji.

Jeżeli w czasie trwania funkcji (§ 13) ubędzie członek zarządu miejskiego przez śmierć, wygaśnięcie lub utratę urzędu, winna Rada miejska przeprowadzić nowy wybór według § 5.

§ 16. Język urzędowy.

Językiem urzędowym Rady miejskiej, Magistratu i wszystkich ich organów jest język polski.

Wszystkie gminy miejskie muszą jednak na równi przyjmować i załatwiać podania i pisma w języku niemieckim.

§ 17. Prawo karne prezydenta miasta.

Prezydent miasta może za przekroczenia przepisów i zarządzeń, których przeprowadzenie zostało mu przekazane zamiast Komendanta obwodu, zagrażać i nakładać grzywny do pięciuset koron lub kary aresztu do czterech tygodni.

Protokoły z rozpraw karnych i wykazy co do użycia grzywnien winien prezydent miasta przedłożyć Komendzie obwodowej po upływie trzech miesięcy.

Prezydent miasta może na podstawie doniesienia organu policji miejscowej lub c. i k. Zarządu wojskowego wydawać osady w myśl rozporządzenia Naczelnego Wodza armji z 19 sierpnia 1915 r., Nr. 30 dz. rozp.

Dla prawa karnego prezydenta miasta obowiązują artykuły I, III, IV i V powyższego rozporządzenia.

§ 18. Przyrzeczenie.

Prezydent miasta, wiceprezydenci i rajcy składają przy objęciu urzędu w ręce Jenerał-Gubernatora lub jego zastępcy przyrzeczenie przez podanie ręki, że będą wierne spełniać swe obowiązki, postępować zgodnie z prawem, ustawą i sumieniem i, że poświęcą swą pracę dobru powierzzonego im ogółu.

Radni miejscy składają takie same przyrzeczenie w ręce przewodniczącego na pierwszym posiedzeniu w którym biorą udział.

§ 19. Prawo nadzoru.

Komenda obwodowa czuwa aby Rada miejska i Magistrat nie przekraczały swego zakresu działania, prze-

strzegali ściśle ustawowych przepisów i spełniały sumienie powierzone im zadania.

Jeżeli organa gminy miejskiej nie spełniają swych obowiązków, dopuszczają się naruszenia ustawowych przepisów lub zaniedbują zadania gminy, winna gmina usunąć je — bez względu na to czy pochodzą z wyboru, czy też zostały zamianowane — i zastąpić przez inne organa. Jeżeli gmina tego nie uczyni, może Jenerał-Gubernatorstwo usunąć każdy organ gminy i poruczyć jego obowiązki organom c. i k. Zarządu wojskowego.

Jenerał-Gubernatorstwo, a w sprawach nie cierpiących zwłoki Komenda obwodowa, może kazać sprawować zadania gminy, służące interesom publicznym, przez organ c. i k. Zarządu wojskowego. Postanowienie to nie stosuje się do zarządu majątkiem gmin.

(W wypadkach nadzwyczajnych, do pełnienia funkcji, uznanych przez Jenerał-Gubernatorstwo lub Komendę obwodową, mogą być wyznaczane osoby z c. i k. Zarządu wojskowego)

§ 20. Prawo odwołania.

Od każdego zarządzenia Komendy obwodowej, które dotyczy reprezentacji lub zarządu miasta służy prawo odwołania do Jenerał-Gubernatorstwa.

Odwołanie ma wnieść Magistrat w Komendzie obwodowej w ciągu czterech dni po doręczeniu zaczepionej rezolucji lub po wdrożeniu tych kroków, przez które się gmina czuje dotkniętą.

Odwołanie ma o tyle skutek wstrzymujący, o ile interesy publiczne nie wymagają wykonania zaczepionego zarządzenia.

(Czyli — należy rozumieć, odwołanie się do instancji wyższej wstrzymuje zarządzenia władz niższych o tyle, o ile możliwe jest w ogóle wstrzymanie kwestjonowanej działalności. W przeciwnym zaś razie — rozporządzenie władz instancji niższej musi być spełnione, a odwołanie się do instancji wyższej może mieć na celu jedynie cofnięcie rozporządzenia — późniejsze).

§ 21. Zarządzenia wykonawcze.

Jenerał-Gubernatorstwo upoważnione jest do wydania wszelkich zarządzeń i rozporządzeń, potrzebnych dla skutecznego przeprowadzenia tego rozporządzenia.

Termin wejścia w życie.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 października 1916 r.

Arcyksięże Fryderyk marszałek polny.

Drugie rozporządzenie Naczelnego Wodza dotyczy ordynacji miejskiej dla trzydziestu czterech miast mniejszych na terenie okupacji austro-węgierskiej. W tej liczbie w ziemi Radomskiej otrzymają samorząd następujące miasta: Końskie, Kozienice, Opatów, Opoczno, Ostrowiec, Przedbórz, Sandomierz, Staszów, Szydłowiec i Wierzbuk.

Przegląd polityczny.

Wypowiedzenie wojny Austro-Węgrom przez Rumunję pociągnęło za sobą zerwanie stosunków dyplomatycznych pomiędzy tymże państwem a: Niemcami, Bułgarią i Turcją.

Fakt ten obecnie przeważa cały ciężar wojny na południe.

Wojska rosyjskie maszerują przez Dobrudżę na Bułgarię i jednocześnie pewne oddziały walczą już na ziemi Siedmiogrodu łącznie z Rumunami.

Przeciw sobie mają mieć siły, złożone z wojsk austro-węgierskich, niemieckich i bułgarskich pod naczelnym dowództwem gen. Mackensena.

Do Salonik przybywają coraz nowe grupy militarne rozmaitych narodowości. Ostatnio przybyli Albańczycy z Essad-paszą na czele i Portugalczycy, a byli już: Angli, Francuzi, Włosi, Rosjanie i Serbowie.

Wobec zerwania stosunków pomiędzy Rumunją a Bułgarią, jest spodziewane czynne wystąpienie Grecji po stronie koalicji, gdyż zdaje się istnieć jakaś w tym względzie umowa, obowiązująca Grecję do współdziałania z Rumunją. — Zdają się to potwierdzać pewne fakty już dziś dyskretnie ukazujące się na widowni politycznej.

Według doniesień dzienników angielskich, król grecki, Konstanty, miał abdykować. Królem obwołany został następca tronu, ks. Jerzy. Prezydent ministrów Zaimis pozostaje nadal na swym stanowisku, jednak przydzielono mu Venizelos.

Prasa państw neutralnych zaznacza o jakimś rzekomo wywieranym nacisku przez Anglię na Szwecję. Ogłasza jednocześnie o 50 parowcach, oddanych do dyspozycji Anglii przez Norwegję.

Danja i Szwajcaria podkreśliły dalszą swą neutralność. O Holandji i Hiszpanji niema żadnych wieści.

Tak, mniej więcej, przedstawia się sytuacja zawiła europejskich.

A my — Polacy?

Walczymy bronią, jaka jest dla nas dostępną — wyjaśnianiem rzeczywistych krzywd i upominaniem się o słuszną należność naszą narodową. Konsolidacja i poro-

zumienia są coraz większe. Słychać wprawdzie od czasu do czasu małe pomruczki niedużej „ultrapatryjotycznie“ zawsze i wszędzie wojującej grupki, ale tego brać w rachubę nie można. Są ludzie, którzy w pięści widzą jedynę rozwiązanie wszystkiego; są także „politycy“, którzy w walce stronnicej widzą jedyną rację swego istnienia. Cóż na to można radzić? — Bieg wypadków i rozum społeczny nam mówią.. Słuchajmy ich. S.

Kronika miejscowa:

Statut Klubu Społecznego został przez władze okupacyjne zatwierdzony. Zainteresowanie się faktem jest duże, gdyż podobna organizacja, dająca prawo zrzeszania się szerokim masom społeczeństwa miejscowego, od dosyć dawna była wyczekiwana.

W czasie najbliższym, jak nas informują kompetentne źródła, odbędą się pierwsze organizacyjne zebrania.

Zapisy do szkoły Kasy Przemysłowców, dawniej Macierzy, wskutek zupełnego braku miejsc, zostały wstrzymane. Jest to nadzwyczaj pocieszający objaw — budzącego się zamilowania do wiedzy i... wartości szkoły.

Dla niezamożnych uczniów szkół średnich w Radomiu, staraniem grona osób dobrej woli, została otwarta przy ul. Trawnej № 6 „Bursa (pensjonat) imienia Jana Kochanowskiego“. Rzeczona doniosłego znaczenia instytucja filantropijno-wychowawcza rozłoży tymczasowo opiekę nad 30 kształcącymi się jednostkami, z czasem zaś liczba miejsc pensjonarskich ma być powiększona.

Polska Centrala Handlowa rozszerza zakres swojej działalności coraz bardziej:

Po uczynionych zakupach: kawy, herbaty, mydła, fasoli, kaszy, sody, pieprzu i t. p., obecnie ma nadzieję otrzymać monopol na sprzedaż nafty, a ponieważ zadaniem Centrali jest regulowanie i zapobieganie spekulacyjnemu wyżkom cen, więc — rozwój zakresu działalności Centrali jest jednocześnie jakby zapowiedzią możliwości znośniejszej egzystencji mieszkańców.

Zgromadzenie cechów majstrów zawodu szewskiego, odbyte 27 sierpnia w sali Resursy Rzemieślniczej, przy udziale 74 osób, dokonało w obecności komisarza municypalnego p. K. Witkowskiego, wyboru starszego i podstarszego cechu na następne trzechlecie. Powołani zostali przez tajne głosowanie: p. Tomasz Paprocki 73 głosami (jednogłośnie) — na starszego, zaś p. Teodor Matyjaszkiewicz 41 głosami — na podstarszego cechu. Należy dodać, że pierwszego obdarzono mandatem już po raz czwarty, drugiego po raz drugi.

Niezależnie od tego wybrano radę, mającą za zadanie — decydowanie wspólnie z urzędem starszych o wydatkach z funduszów cechowych. Do tej ostatniej zostali wybrani: pp. Hochowski Walenty, Mazurkiewicz Sykstus, Miturski Piotr, Paśnicki Filip, Pawlik Kazimierz, Rybakowski Józef, Stankowski Gustaw, Sulek Józef, Wieśniak Antoni i Żabicki August.

Na posiedzeniu Zarządu Stowarz. Wl. Nier. Ch. w dniu 29 b. m. między innymi postanowiono: 1) otworzyć przy Stowarzyszeniu sekcję pośrednictwa kupna i sprzedaży nieruchomości, oraz wynajmu mieszkań, 2) przystąpić do uświadomienia swoich członków o ustawie Samorządu po otrzymaniu bliższych informacji o wyborczej ordynacji, 3) prosić członków Stowarzyszenia o pomoc w ułożeniu najdokładniejszego spisu właścicieli nieruchomości chrześcijan, 4) utworzyć przy Stowarzyszeniu wydział rekomendacji stróżów domów i prosić jednego z członków zarządu o ułożenie regulaminu dla tego wydziału.

Komitet Obywatelski m. Radomia otrzymał od Gł. Kom. Rat. w Lublinie następujący wyciąg z przepisów kwaterunkowych:

„1) oficerom należy się do rangi majora jeden pokój. 2) do rangi majora włącznie i wyżej aż do stopni jeneralskich należy się 2 pokoje.

3) w mieszkaniu powinno być niezbędne umeblowanie i pościel na łóżku.

4) przepisy kwaterunkowe nie przewidują powinności opalania, oświetlania i prania.

5) za mieszkanie zajęte płacić powinien właścicielom magistrat z kasy miejskiej.

6) oficer, zajmujący mieszkanie większe niż jeden pokój (względnie dwa pokoje) powinien dopłacać za nie sam podług umowy z gospodarzem lokalu.

7) ruchomości, pozostałe po Rosjanach, mogą być z rozporządzenia Władz wojskowych zabrane, lecz tylko do użytku czasowego (nie na własność) i tylko za stosownymi pokwitowaniami.

8) nie dotyczy się to do nieruchomości osób obecnych w kraju.“

Sprawozdania z przedstawień amatorskich, odbytych w dniach: 2 i 3 b. m. wskutek braku miejsca damy w n-rze następnym.

Sprawozdanie z działalności Komitetu Obywatelskiego m. Radomia za miesiąc lipiec 1916 r.

W okresie sprawozdawczym ogólnych zebrań Komitetu odbyło się 2, posiedzeń Zarządu 3. Prezydium załatwiała sprawa bieżące codziennie w godzinach biurowych pomiędzy godziną 10 rano, a 2 po południu. Koszt utrzymania biura wyniósł rb. 184.50 i koron 47 hal. 5.

Zapomogi. Wyplacono 234 zapomogi bezzwrotne na ogólną sumę rb. 45 i koron 2435 i 17 zwrotnych w kwocie rb. 28 i koron 425.

Sekcja Dobr. Chrzęśc. prowadziła rozdawnictwo w naturze oraz 4 Tanie Kuchnie, 3 — ludowe i 1 dla inteligencji.

Rozdawnictwo. Kosztem rb. 5624.47 i koron 3326.40 rozdano 1463 rodzinom (4965 osobom) 15.866 f. chleba i 103.383 obiady, w tem 19.667 obiadów dla dzieci ze szkół początkowych i ochron.

Tania kuchnia № 1. (ludowa). Wydano 45.079 obiadów. Na prowadzenie Taniej kuchni wydatkowano rb. 244.19 i koron 3624.41.

Tania kuchnia № 2. (dla inteligencji). Wydano 3644 obiadów. Na prowadzenie kuchni wydatkowano rb. 1003.16 i koron 402.81.

Tania kuchnia № 3. (ludowa). Wydano 39.397 obiadów. Na prowadzenie kuchni wydatkowano rb. 309.98 i koron 4770.46.

Tania kuchnia № 4. (ludowa). Wydano 28.005 obiadów. Na prowadzenie kuchni wydatkowano rb. 149.94 i kor. 4681.38.

W kuchniach ludowych № 1, 3, i 4 wydano ogółem 3684 obiady za gotówkę, resztę bezpłatnie za bonami, wydawanymi przez wydział rozdawnictwa.

Sekcja Ochron. prowadzi 4 ochrony-szkoly. Dzieci podczas lipca korzystały z wakacji, nie było więc regularnych zajęć szkolnych, jednakże w celu roziągnięcia opieki nad dziećmi, urządzono zajęcia wakacyjne, podczas których dzieci chodziły na przechadzki i zajmowano je pogadankami, śpiewem, grami i t. p. Na utrzymanie ochrony wydatkowano rb. 888.03 i kor. 50.

Schronisko dla dzieci bezdomnych. W schronisku dla dzieci bezdomnych przy ul. Lubelskiej № 96 przebywało 25 dzieci stałych, ponadto w schronisku dla dzieci przychodnich znajdowało opiekę i pożywienie 80 dzieci. Na utrzymanie schroniska wydatkowano koron 926.

Sekcja Rękodzielnicza prowadziła szwalnię, pantoflarstwo, szewstwo i pralnię, dając zajęcia 67 osobom. Uszyto 119 sztuk ubrania i bielizny, wyhaftowano 35 lokci hafcików i 17 kołnierzyków, zreperowano 35 par obuwia, zrobiono 25 par obuwia nowego. W pralni wyprano 11.201 sztuk bielizny. W istnie-

jącym przy Sekcji Ognisku korzystało z mieszkania i utrzymania 119 bezdomnych.

Wydatkowano na Sekcję wraz z Ogniskiem rb. 2065.48, wtem na Ognisko rb. 267.45. Przychód wyniósł rb. 1805.84, a mianowicie: ze sprzedaży wyrobów sekcji rb. 782.22, z pralni rb. 1023.62.

Sekcja Sanitarna wydała na lekarstwa i pomoc lekarską dla biednej ludności rb. 900.

Sekcja Sklepowca prowadzi 3 sklepy detaliczne z artykułami pierwszej potrzeby. Sprzedano towaru za rb. 10469.16 — Zakupiono towaru za rb. 15649.63. Obsłużono 18.047 osób; dziennie zatem obsłużono średnio 694 osoby.

Sekcja Dobroczynna Żydowska. Wydała 867 rodzinom (4335 osobom) 50.701 f. chleba, w tej liczbie 211 rodzinom bezdomnym 10.726 f. chleba. Zapomóg w gotówce udzielono 81 rodzinom (405 osobom), w tem 47 rodzinom bezdomnym, dla ułatwienia powrotu do miejsc stałego zamieszkania.

Ponadto Sekcja utrzymywała 1 Tanią kuchnię, w której wydano 15.291 obiadów i jedną ochronę, do której uczęszczało 145 dzieci.

Sprawozdanie Kasowe Kom. Obyw. m. Radomia za m. lipiec 1916 r.

Przychody: Saldo na 1/7. rb. 3390.72, kor. 1145.06. 1) Kom. Obyw. Ziemi Radomskiej rb. 7144.30, kor. 9917. 2) Wpływ Sekcji Rękodzielniczej rb. 1805.84. 3) Wpływy z 4 Tanich Kuchni: a) Otrzymało ze sprzedaży obiadów 1152.21; b) Za wydane przez Rozdawnictwo bilety na obiady rb. 5439.85. 4) Ofiary miejscowe rb. 192.99; kor. 39.40. 5) Ofiary na bezdomne dzieci rb. 52.36; kor. 284.13. 6) Przedsiębiorstwa Handl. i Przemysł. rb. 1416.61; kor. 2677.287. 7) Magaz. Tan. Kuch. kor. 9148.41. Razem rb. 20594.88; kor. 47306.87. Saldo na 1/VIII rb. 3496.95; kor. 2324.22.

Rozchody: 1) Pomoc lekarska rb. 900. 2) Kolonje lecz. Solec kor. 1917. 3) Zapomogi zwrotne i bezzwrotne rb. 73; kor. 2860. 4) Wydatki 4-ch Tanich kuchni rb. 1707.27; kor. 13479.06. 5) Wydatki Ochron-Szkół rb. 888.08; kor. 50. 6) Utrzymanie Schroniska Żłóbka kor. 926. 7) Koszty ogólne rb. 184.50; kor. 47.05. 8) Sekcja Dobroc. Żydowska rb. 2000. 9) Wydatki Sekc. Rękodzielniczej rb. 2065.48. 10) Wydatki Rozdawnictwa rb. 5624.47; kor. 3326.40. 11) Wydatki Magaz. Tan. kuchni rb. 109.70; kor. 1229.36. 12) Przedsiębiorstwa Handl. i Przem. rb. 3545.48; kor. 21147.78. Saldo na 1/8 rb. 3496.95; kor. 2324.22. Razem rb. 20594.88; kor. 47306.87.

Sprawozdanie Kasowe Sekcji Dobroc. Żydowskiej.

Przychody: Saldo z dnia 30/VI. kor. 2.67; rb. 76.45. 1) Komitet Obywatelski rb. 1000; 2) Ofiary miejscowe kor. 578; rb. 45.05. 3) Israelitische Allians na utrzym. bezdom. kor. 2000. 4) Dochód ze znaczka kor. 951.73; rb. 205.31. 5) Targ sklepu kor. 4158.20; rb. 2378.50. Razem kor. 7690.60; rb. 3705.30.

Rozchody: 1) Rozdawnictwo kor. 1855.14; rb. 742.63. 2) Tania kuchnia kor. 368.55; rb. 457.51. 3) Ochrona przychodni rb. 275.89. 4) Zapomogi kor. 30. rb. 108.14. 5) Bezdomni utrzym. i ewakuacja kor. 2123.94; rb. 82.60. 6) Pożyczki kor. 15. 7) Koszty ogólne kor. 2. rb. 103.99. 8) Pomoc lekarska kor. 48; rb. 9. 9) Sklep kor. 3150.30 rb. 1695.45. Saldo z dn. 1/VIII kor. 97.67; rb. 230.10. Razem kor. 7690.60 rb. 3705.31.

Różne.

W sprawie korespondencji z Rosją i zagranicą ukazało się nowe rozporządzenie władz okupacyjnych niemieckich, o którym *Kurjer Warszawski* pisze: W korespondencji z państwami neutralnymi, oraz z państwami nieprzyjacielskimi dotychczas pośredniczyło skutecznie „Towarzystwo opieki wojennej, oraz korespondencyjne w Sztutgarcie”. W Warszawie zorganizowało na większą skalę oddział korespondencyjny ruchliwe polskie Towarzystwo niesienia pomocy ofiarom wojny przy ul. Hortensji № 7, które załatwiało za pośrednictwem biura sztutgarskiego znaczną korespondencję między Warszawą i spę-

ejalnie Rosją, informując tym sposobem licznych rodaków, przebywających w Rosji, o ich rodzinach, pozostałych w Królestwie Polskim.

Z rozporządzenia władz, całą korespondencję między Polską a zagranicą, tak neutralną, jak nieprzyjacielską, wstrzymano; wszelkie przesyłki do Towarzystwa w Sztutgarcie od kilku dni są zwracane. Tym sposobem obecnie korespondować można jedynie z Niemcami i Austrią, oraz z okupacjami niemiecką i austriacką. Bez zmiany pozostaje także korespondencja z Ameryką dla osób potrzebujących pomocy materialnej od krewnych w Ameryce, na zasadzie przepisów z d. 10 lutego 1916 r.

Dziwne, tembardziej jeżeli prawdziwe. W *Nowej Reformie* czytamy: od osoby, przejeżdżającej z Królestwa Polskiego przez Kraków, otrzymujemy charakterystyczne pismo:

„W przejeździe przez Kraków wstąpiłem do jednej tutejszej pierwszorzędnej kawiarni i zażądałem pism krakowskich. Niestety nie doczekałem się żadnego z tych pism, lecz w zamian za to przyniósł mi kelner duży stos dzienników w obcym języku, o które nie prosiłem. Wytłomaczono mi następnie, że kawiarnie krakowskie prenumerują znacznie mniej pism polskich, aniżeli obcych i że publiczność krakowska toleruje ten stan rzeczy. Stwierdziłem również przy tej sposobności, że w kawiarniach krakowskich wogóle brakuje niektórych ciekawych i cennych miesięczników i tygodników polskich, natomiast wszędzie widać różne trzeciorzędne ilustrowane wydawnictwa obce, które nigdy sobie nie robiły ceremonii z czytelników polskich i z ich uczuć narodowych. Zadziwiająca jest bierność publiczności krakowskiej wobec takiego stanu rzeczy.”

Laur (wawrzyn). Ojczyzną lauru są wybrzeża Afryki i Azji Mniejszej, gdzie jest on wielkim drzewem; stamtąd dostał się do Europy południowej, ale tu w tak wielkie drzewo nie wyrasta, częściej bywa krzewem. Liście ma lancetowate, skórzaste, kwiaty białe, owoc — czarnobłękitna jagoda. Laur najczęściej hodowany bywa dla ozdoby, ale można zeń mieć i pewien pożytek: aromatyczne jego liście zwane: „liśmi bobkowemi” służą za przyprawę do niektórych potraw, do marynat a i w sztuce lekarskiej mają też zastosowanie.

W starożytności laur poświęcony był bogu Apolinowi; podług podania piękna nimfa Dafne zachwyciła swą urodą tego boga chciał on ją pochwycić, lecz zaczęła uciekać, rozgniewany Apollo puścił się za nią w pogoń i już.. już.. był blisko, byłby ją napewno dogonił, lecz wystraszona nimfa westchnęła do Zeusa o pomoc i ten zamienił ją w laur. Podług niektórych podań nie Zeus, a bogini Artemida dokonała tej przemiany.

Wieniecami z liści laurowych wieniono dawniej poetów i zwycięzców. Rzymianie uważali laur za symbol radości i szczęścia, W średnich wiekach wieniono nim młodych doktorów i stąd powstała nazwa „baccalaureus”.

Helena Bojarska.

W dobie obecnej wojny wyraz „laur” jest dosyć często powtarzany, sądzimy więc, że przypomnienie pochodzenia i stosowania owej rośliny do potrzeb codziennych i niecodziennych będzie na czasie.

Warunki przedpłaty: Na miejscu: rocznie kor. 8 lub rb. 4, półrocznie kor. 4 lub rb. 2, kwartalnie kor. 2 lub rb. 1, miesięcznie hal. 70 lub kop. 35. Z przesyłką: rocznie kor. 10 lub rb. 5, półrocznie kor. 5 lub rb. 2.50, kwartalnie kor. 2.50 lub rb. 1.25. Za granicą: rocznie kor. 12 lub rb. 6, półrocznie kor. 6 lub rb. 3, kwartalnie kor. 3 lub rb. 1.50.

Egzemplarz pojedynczy hal. 20 kop. 10.

Ceny ogłoszeń. 1 i 2 strony po kor. 72 lub rb. 36; 3 i 4 po kor. 60 lub rb. 30; pół strony o połowę mniej i t. d. aż do 1/32 strony. W tekście strona kor. 80 lub rb. 40. Część strony odpowiednioprocentowo jak pierwsze i ostatnie. Marginesy po kor. 8 i 10 lub rb. 4 i 5. Rzemieślnikom i ogłaszającym się wielokrotnie udziela się odpowiednioprocentowe ustępstwa.

Redakcja i Administracja mieszczą się przy ul. Górki-Lubelskie 1. 15 (lokal Resursy Rzemieślniczej). Otwarte są od g. 11—1 w południe i od 6—8 wieczorem — codziennie, za wyjątkiem dni świątecznych.

Redaktor i Wydawca: Hieronim Sipowicz.

Druk i Lit. „J. K. Trzebiński”—Radom.

Za pozwoleniem cenzury wojennej.